

องค์ประกอบบทบาทในการบริหารการจัดการศึกษาของ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

Components of Educational Administration Role of the Chief Executive of the Provincial Administrative Organization

บุญเลิศ พุ่มจิตร์

Boonlerd Pumjit

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Faculty of Education, Silpakorn University, Thailand

E-mail: Boonlerd9623@gmail.com

Received May 22, 2021; Revised June 14, 2021; Accepted September 30, 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบองค์ประกอบบทบาทในการบริหารการจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด 2) เพื่อทราบผลการยืนยันองค์ประกอบบทบาทในการบริหารการจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสอบถามความคิดเห็น และแบบสอบถามยืนยันองค์ประกอบ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 66 แห่ง ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาหรือผู้อำนวยการกองการศึกษา และนักวิชาการศึกษา รวมทั้งสิ้น 264 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบบทบาทในการบริหารการจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ คือ 1) ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) ส่งเสริมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา 3) กำกับติดตามและการบริหารงบประมาณ 4) ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและสารสนเทศมาใช้ในสถานศึกษา 5) ส่งเสริมความเสมอภาคและโอกาสทางการศึกษา 6) พัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษา 7) ส่งเสริมพัฒนาหลักสูตร 8) ประเมินผลการปฏิบัติงาน และ 9) ส่งเสริมการประสานงาน

2. ผลการยืนยันองค์ประกอบบทบาทในการบริหารการจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด พบว่า มีความถูกต้องเหมาะสมเป็นไปได้และเป็นประโยชน์

คำสำคัญ: บทบาท; บทบาทในการบริหารการจัดการศึกษา; นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด

Abstract

The purposes of this research were to study (1) the educational administration role of the chief executive of the provincial administrative organization; and (2) the result of the confirmation of the components of the educational administration role of the chief executive of the provincial administrative organization. The samples used in this research were 66 provincial administrative organizations. The 264 respondents were the chief executive of the provincial administrative organization, the chief administrator of the provincial administrative organization, the bureau director/division director of the provincial administrative organization, and the opinionnaire. The research instruments for collecting data used for the data analysis were frequency, percentage, arithmetic, standard division, exploratory factor analysis, and content analysis. Analysis data by descriptive statistics and content analysis. The research results were found as follows:

1. The components of the educational administration role of the chief executive of the provincial administrative organization were composed of 9 factors: 1) promotion of educational development; 2) promotion of personal development; 3) monitoring and budget management; 4) promotion of information communication technology; 5) promotion educational equality and opportunity; 6) promotion of school principal competency; 7) component promotion of curriculum development; 8) component evaluation; and 9) component promotion of coordination.

2. The research results indicated that the components of the educational administration role of the chief executive of the provincial administrative organization were accuracy, propriety, feasibility, and utility.

Keywords: Role; Educational Administration Role; The Chief Executive of the Provincial Administration Organization

บทนำ

การศึกษาเป็นต้นทุนทางปัญญาในการพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นหน้าที่ของรัฐที่พึงจัดการศึกษาให้คนไทยตามสิทธิขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นต้นทุนในการประกอบอาชีพ เพื่อการดำรงชีพอันนำไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งของสังคม รวมไปถึงทั้งเพื่อการพัฒนาประเทศชาติให้ทัดเทียมนานาชาติในโลกรที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว และส่งผลกระทบให้วิถี

ดำรงชีวิตต้องเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 250 วรรคหนึ่ง กำหนดว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะ และกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น (Constitution of the Kingdom of Thailand, 2017) ทั้งนี้ตามกฎหมายบัญญัติพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 ถึงมาตรา 18 กำหนดให้องค์การบริหารส่วน จังหวัด, เทศบาล, เมืองพัทยา, องค์การบริหารส่วนตำบล และกรุงเทพฯ มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการศึกษา ทั้งนี้เพื่อประโยชน์สุขแก่ประชาชนในแต่ละท้องถิ่น พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วน จังหวัด พ.ศ. 2540 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2552 มีการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วน จังหวัด ซึ่งการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นทุกจังหวัด โดย ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ดำเนินการจัดการศึกษาประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีฐานะเป็นนิติ บุคคล โดยมีพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมเขตจังหวัด และเป็นการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โครงสร้าง องค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกองค์การ บริหารส่วนจังหวัดและรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งทั้งสองส่วนมาจากการเลือกตั้งโดยตรง จากประชาชน ในส่วนของอำนาจหน้าที่ด้านการศึกษา (Nakhon Nayok Provincial Administrative Organization, 2000)

องค์การบริหารส่วนจังหวัด มีหน้าที่สนับสนุนและส่งเสริมในการจัดการศึกษาให้กับองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับจังหวัด เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐาน ทั้งนี้องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด มีบทบาทสำคัญต่อการขับเคลื่อนการศึกษาในการนำไปสู่เป้าหมายความสำเร็จของ การศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น แต่การจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ยังมีอุปสรรค คือ การจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาไม่เพียงพอ ลำช้า มีขั้นตอนมาก และขาดความคล่องตัว เนื่องจากมีข้อจำกัดในกฎระเบียบการเบิกจ่าย และการเงินการคลังและครุมีจำนวนไม่เพียงพอส่งผลให้ การจัดการเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Uthumporn (2020) พบว่าใน การบริหารโรงเรียนในเรื่องของบุคลากรต้องมีครูเพียงพอครบชั้นและได้สอนตรงตามวิชาเอกที่จบมา เพราะถือว่าการที่มีครูจำนวนเพียงพอ สอนได้ตรงกับวิชาเอกที่จบมาถือเป็นปัจจัยที่ส่งเสริมต่อการจัด การศึกษา อีกทั้งผู้บริหารระดับสูงภายในองค์กรยังขาดวิสัยทัศน์ไม่คำนึงถึงความสำคัญด้านการศึกษารวมถึงยังขาดภาวะผู้นำไม่กล้าคิด ไม่กล้าตัดสินใจในการจัดการศึกษา

ในการนี้บุคคลที่มีส่วนสำคัญที่จะมาขับเคลื่อนระบบการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด คือ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังนั้นผู้วิจัยจะศึกษาองค์ประกอบบทบาทในการบริหารการจัด การศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยกลุ่มประชากรที่ใช้ศึกษาองค์การบริหารส่วน จังหวัดจำนวน ใช้ตารางประมาณการขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน ใช้วิธีการเลือกกลุ่ม

ตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบแบ่งประเภท ผู้ให้ข้อมูลแต่ละ 4 คน ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา/ผู้อำนวยการกองการศึกษา และ นักวิชาการศึกษา และผู้วิจัยจะนำผลการวิจัยที่ได้ไปพัฒนาบทบาทการบริหารการจัดการศึกษาของ องค์การบริหารส่วนจังหวัดในประเทศไทย เพื่อจะนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาการศึกษาขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัด ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อวงการการศึกษาที่เป็นรากฐานของการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี และ เป้าหมายความสำเร็จของการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบบทบาทในการบริหารการจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วน จังหวัด
2. เพื่อศึกษาผลการยืนยันองค์ประกอบบทบาทในการบริหารการจัดการศึกษาของนายก องค์การบริหารส่วนจังหวัด

การทบทวนวรรณกรรม

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารการจัดการศึกษา ดังนี้ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ได้ให้ความหมาย “บทบาท” หมายถึง การทำ ตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ (Royal Academy, 2013)

Ketkham (2012) ให้ความหมายบทบาท คือ สิ่งที่เราคาดหวังจากสมาชิกในหน่วยงาน มี รายละเอียดของภาระงานเป็นตัวกำหนดบทบาทของบุคคลในการทำงาน

Krech, Crutchfield & Ballachey (1962) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้นำในฐานะที่เป็นสัญลักษณ์เป็น แบบอย่างที่ดีของกลุ่มเป็นผู้ที่มีอุดมคติ ว่าควรมีบทบาทดังนี้ (1) ผู้นำในฐานะผู้บริหารบทบาทที่เด่นชัด (2) ผู้นำในฐานะผู้วางแผน (3) ผู้นำในฐานะผู้กำหนดนโยบาย (4) ผู้นำในฐานะผู้ชำนาญการ (5) ผู้นำใน ในฐานะตัวแทนกลุ่มในการติดต่อกับภายนอก (6) ผู้นำในฐานะผู้ควบคุมความสัมพันธ์ภายใน (7) ผู้นำใน ในฐานะให้ข้อเสนอแนะ (8) ผู้นำในฐานะผู้ไกล่เกลี่ย (9) ผู้นำในฐานะที่เป็นตัวอย่าง (10) ผู้นำในฐานะ สัญลักษณ์ของกลุ่ม (11) ผู้นำในฐานะตัวแทนรับผิดชอบ (12) ผู้นำในฐานะผู้ที่มีอุดมคติ และ (13) ผู้นำใน ในฐานะบิดาผู้กรุณา

Knezevich (1984) กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดนโยบาย และแนวทางในการบริหารงานของ องค์การ เป็นผู้กระตุ้น ความเป็นผู้นำให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา มีกระบวนการวางแผนการทำงานอย่างเป็น ระบบ มีกระบวนการตัดสินใจในการทำงานอย่างชัดเจน มีการกำหนดโครงสร้างในการบริหารงานของ องค์การได้ชัดเจน ผู้บริหารเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้มีการประสานงานภายในองค์การ และ ภายนอกองค์การ ผู้บริหารมีการประชาสัมพันธ์ การบริหารจัดการองค์การอย่างสม่ำเสมอ สามารถ

แก้ปัญหาความขัดแย้งในองค์กรได้ สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กรได้อย่างดี สามารถจัดระบบการบริหารได้อย่างถูกต้อง มีความเป็นผู้นำทางด้านวิชาการในการจัดการเรียนการสอน มีการวางแผนด้านอัตรากำลังได้อย่างเหมาะสม ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีการกำกับติดตามตรวจสอบงานอย่างเป็นระบบ สามารถร่วมงานกับชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ ได้และเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

Mintzberg (1983) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นที่มีการกำหนดกลยุทธ์และวิสัยทัศน์ขององค์กรอย่างชัดเจน มีวางแผนในการกำหนด กลยุทธ์และวิสัยทัศน์อย่างเป็นระบบ ผู้บริหารท้องถิ่นสามารถกำหนดโครงสร้างในการบริหารงานขององค์กรได้ มีความสามารถในการเป็นผู้นำขององค์กร ผู้บริหารท้องถิ่นมีการใช้อำนาจในการบริหารบุคลากรอย่างถูกต้องโดยเน้นหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมภายในองค์กร และผู้บริหารท้องถิ่นมีการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์และวิสัยทัศน์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง

Tayangkanont (2016) ให้ความหมายเกี่ยวกับคำว่า การจัดการศึกษาว่าเป็นการจัดกิจกรรมการศึกษาที่มีเป้าหมายอย่างชัดเจนให้บรรลุ โดยมีการกำหนดกระบวนการ มีการมอบหมายที่มีผู้รับผิดชอบชัดเจน มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้เกิดการจัดการศึกษาให้เกิดผลสูงสุด

Ruensuk (2011) ให้ความหมายเกี่ยวกับคำว่า การจัดการศึกษา ว่าเป็นการจัดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคุณภาพของมนุษย์ในทุกด้านและต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วนจะก่อให้เกิดสังคมแห่งคุณภาพและเป็นการพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า

Peincharoen (2013) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู ตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี โดยมีวัตถุประสงค์ในงานวิจัย 1) เพื่อทำการศึกษาและเปรียบเทียบระดับการรับรู้ในการปฏิบัติของผู้บริหารและครูตามภูมิสังคมเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครู ตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มประชากร จำนวน 310 คน ประกอบไปด้วย ผู้บริหาร 110 คน ครู 200 คน การเก็บข้อมูลใช้การตอบแบบสอบถามมาตราส่วนค่า 5 ระดับ ที่ค่าความเชื่อมั่น 0.963 การวิเคราะห์ข้อมูลในการหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบ T-TEST ผลการวิจัยพบผู้บริหารและครูมีระดับการรับรู้ในการปฏิบัติเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับดีมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน ซึ่งรายด้านก็มีค่ามาก เริ่มตั้งแต่ด้านการกำหนดนโยบายและแผนการจัดการเรียนรู้ของครูมีค่าเฉลี่ยสูงสุดและด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งเสริมการพัฒนาครู ถัดมาผลจากการเปรียบเทียบระดับการรับรู้ในการปฏิบัติของผู้บริหารและครู ในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตามข้อมูลภูมิสังคมพบว่า ด้านกำหนดนโยบายและแผนการจัดการเรียนรู้ของครูมีระดับการรับรู้ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ 0.01 และในด้านการส่งเสริมการพัฒนาครูมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Lenart (2014) ศึกษาเรื่องบทบาทขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาทุนต่อมุมมองของโรงเรียนในชนบทห่างไกล ในทศวรรษที่ 90 โรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กภายในชนบทห่างไกล ถูกลดจำนวนโรงเรียนลง และถูกถ่ายโอนไปยังองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ซึ่งภายใต้การดำเนินงานควรจะมีกระบวนการบริหารจัดการโรงเรียนและเงินทุนที่เป็นปัจจัยที่สำคัญ ที่จะเป็นตัวส่งเสริมคุณภาพและศักยภาพของโรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์คือการหาวิธีที่จะสร้างโรงเรียนให้มีความพร้อมในการแข่งขัน ใช้การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัยพบว่าผู้เชี่ยวชาญแสดงให้เห็นว่าเงินทุนมีความสำคัญในการสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์

สรุปได้ว่า บทบาทในการบริหารการจัดการศึกษา หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกของบุคคลในการบริหารการจัดการศึกษา เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ ให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาของชาติตามนโยบายของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูและนักเรียนให้เต็มตามศักยภาพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุขสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ตามแนวคิดของนักวิชาการในประเทศ และนักวิชาการต่างประเทศ ประกอบด้วย บทบาท, บทบาทในการบริหารจัดการศึกษา และบทบาทขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการการศึกษาและการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีรายละเอียดดังภาพที่ 1

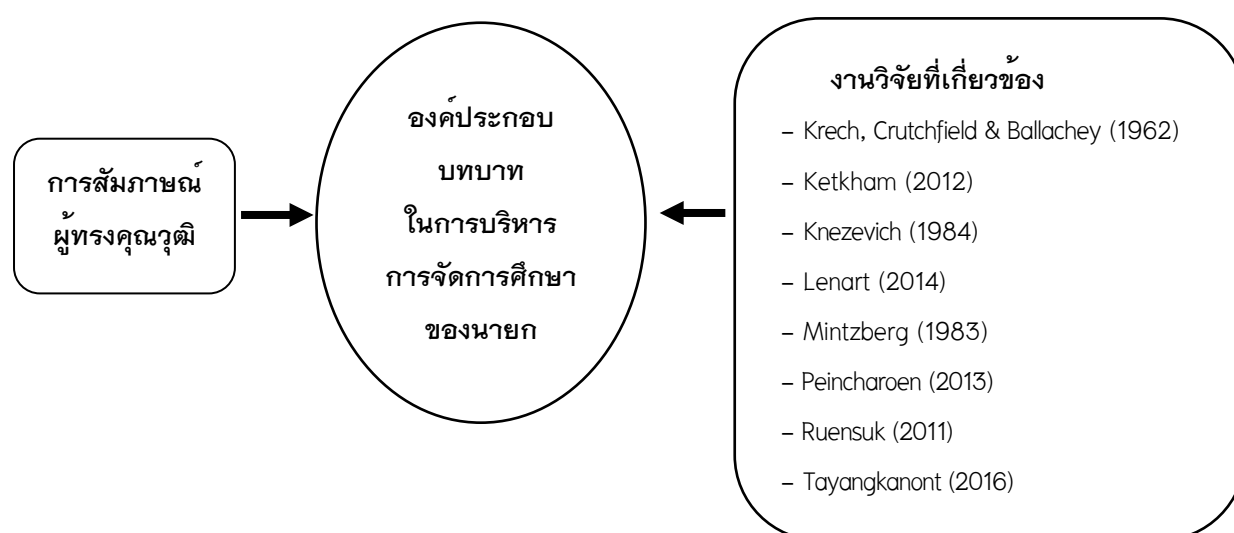

Fig.1 Conceptual Framework

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 76 แห่ง (ข้อมูลปี 2562)

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 66 แห่ง การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางประมาณการขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) ผู้วิจัยใช้การสุ่มแบบแบ่งประเภท (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งกลุ่มขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นภาคต่าง ๆ 4 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ และเทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างกับประชากรในแต่ละภาค

ผู้ให้ข้อมูล จากองค์การบริหารส่วนจังหวัด แห่งละ 4 คน ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษาหรือผู้อำนวยการกองการศึกษา และนักวิชาการ รวมผู้ให้ข้อมูล 264 คน

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารการจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 4 คน และผู้อำนวยการกองพัฒนาส่งเสริมการจัดการศึกษา กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1 คน ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทในการบริหารการจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากวิธีดังกล่าวข้างต้น จากการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และการสัมภาษณ์มาสรุปเป็นตัวแปรบทบาทในการบริหารการจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ขั้นที่ 2 นำตัวแปรมาพัฒนาเป็นเครื่องมือการวิจัยในลักษณะแบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) จากนั้นตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ ด้วยดัชนีความสอดคล้องที่เรียกว่า IOC (Index of item Objective Congruence) ซึ่งพิจารณาค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยทั้งฉบับด้านความเชื่อมั่น (reliability) ของเครื่องมือวิจัยโดยการทดลองใช้ (try out) กับองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 แห่ง แห่งละ 4 คน รวม 32 ฉบับ ผู้ตอบ ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา หรือผู้อำนวยการกองการศึกษาและนักวิชาการศึกษา โดยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนทั้งหมด นำมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.990

ขั้นที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 66 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลแต่ละ 4 คน ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานการศึกษา หรือผู้อำนวยการกองการศึกษา และนักวิชาการศึกษา จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ประกอบบทบาทในการบริหารการจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) โดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่นำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติทดสอบ Kaiser – Meyer – Olkin Measure of Sampling Adequacy and Bartlett's Test การสกัดองค์ประกอบด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Factor Extraction Method: Principal Component Analysis: PCA) และการหมุนแกนแบบแวนิแม็กซ์ (Varimax Rotation) ซึ่งเกณฑ์การเลือกตัวแปรที่เข้าอยู่ในองค์ประกอบพิจารณาจากค่าความแปรปรวนของตัวแปร (Eigenvalue) ซึ่งมากกว่า 1 และถือเอาค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ของตัวแปรแต่ละตัวขององค์ประกอบนั้นต้องมีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป และอธิบายตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป ตามวิธีของไกเซอร์ (Kaiser)

ขั้นที่ 4 การยืนยันองค์ประกอบบทบาทในการบริหารการจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ยืนยันองค์ประกอบในการบริหารจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยนำแบบสอบถามยืนยันองค์ประกอบบทบาทในการบริหารจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ไปสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ โดยใช้ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) และการวิเคราะห์เนื้อหา

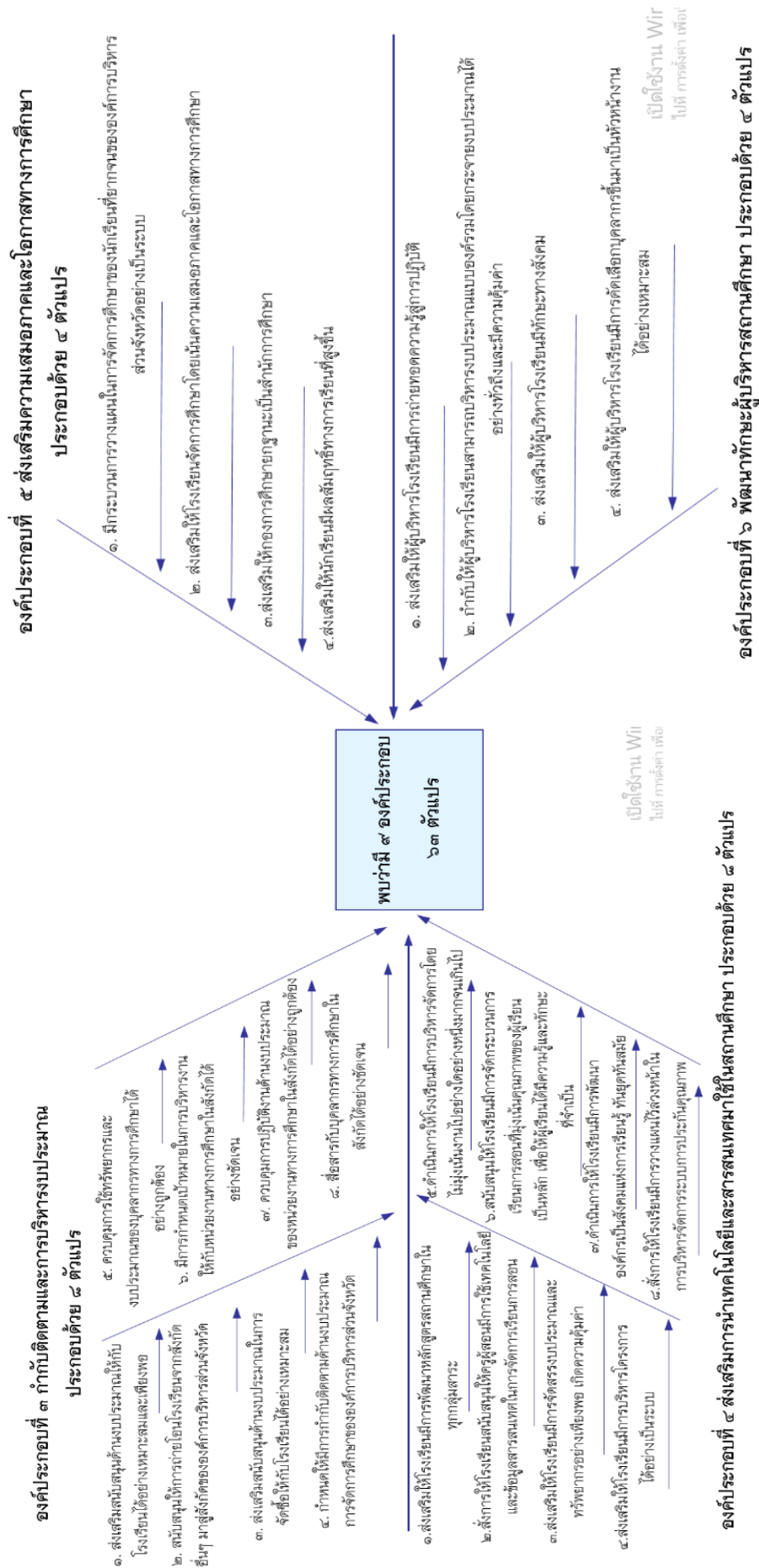
เครื่องมือใช้ในการวิจัย

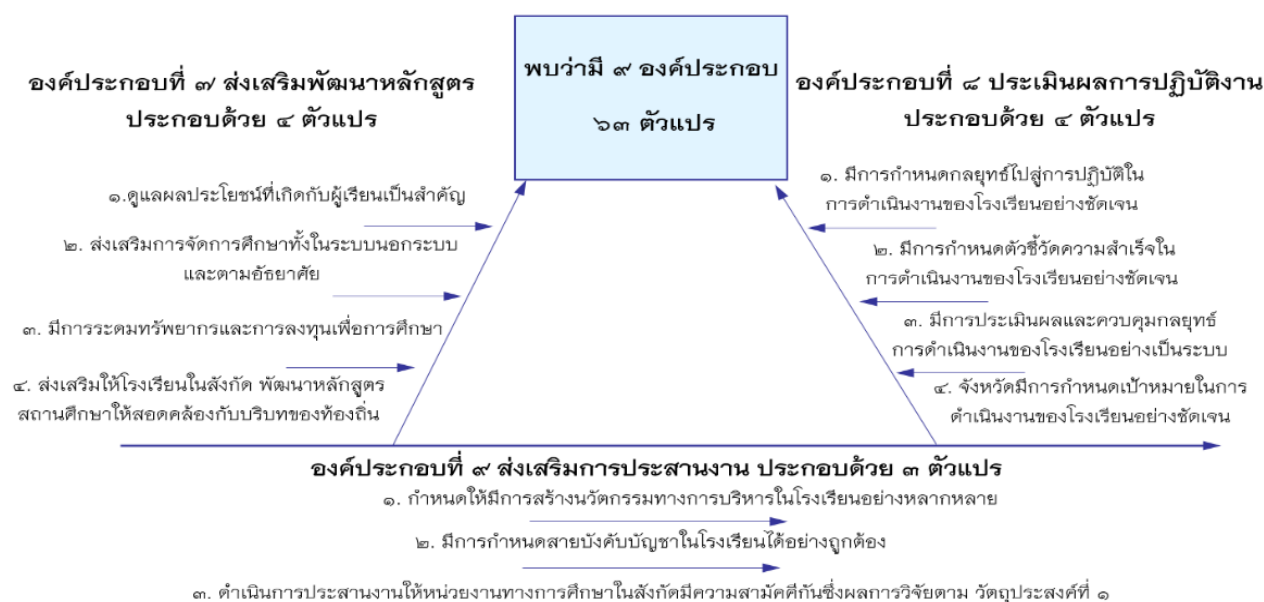
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 3 ประเภท

- 1) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (semi – structured interview)
- 2) แบบสอบถามความคิดเห็น (Opinionnaire) เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 3) แบบสอบถามยืนยันองค์ประกอบบทบาทในการบริหารจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ยืนยันองค์ประกอบในการบริหารจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยพิจารณา 4 ด้าน คือ มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้และมีประโยชน์

การวิจัยนี้ผู้วิจัยพบผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 ดังนี้ องค์ประกอบบทบาทในการบริหาร การจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด พบว่า มีจำนวน 9 องค์ประกอบ 63 ตัวแปร ดัง แสดงในภาพที่ 2 และตารางที่ 1

ภาพที่ 2 แสดงรายละเอียดของตัวแปรบทบาทในการบริหารการจัดการศึกษาของ
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ตารางที่ 1 สรุปองค์ประกอบและจำนวนตัวแปรบทบาทในการบริหารการจัดการศึกษาของนายก
องค์การบริหารส่วนจังหวัด

องค์ประกอบที่	บทบาทในการบริหารการจัดการศึกษาของ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด	จำนวนตัวแปร
1	ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษา	18
2	ส่งเสริมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา	10
3	กำกับติดตามและการบริหารงบประมาณ	8
4	ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและสารสนเทศมาใช้ในสถานศึกษา	8
5	ส่งเสริมความเสมอภาคและโอกาสทางการศึกษา	4
6	พัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษา	4
7	ส่งเสริมพัฒนาหลักสูตร	4
8	ประเมินผลการปฏิบัติงาน	4
9	ส่งเสริมการประสานงาน	3
รวม		63

ผลการวิจัยตาม วัตถุประสงค์ที่ 2 ดังนี้ ผลการยืนยันองค์ประกอบบทบาทในการบริหารการจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 9 องค์ประกอบ 63 ตัวแปรดังแสดงในภาพที่ 3

ภาพที่ 3 แสดงผลการยืนยันองค์ประกอบบทบาทในการบริหารการจัดการศึกษาของ
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดตามวัตถุประสงค์ที่ 2

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า องค์ประกอบบทบาทในการบริหารการจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีจำนวน 9 องค์ประกอบ 63 ตัวแปร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในการบริหารการจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้ที่มีบทบาทสำคัญคือ นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่จะนำนโยบายจากกระทรวงมหาดไทย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น มาสู่การบริหารจัดการศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดของตนเอง ที่มีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้บริหารสูงสุดขององค์กร ซึ่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะต้องหาแนวทางยกระดับคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา สามารถยกระดับสถานศึกษาที่รับผิดชอบเข้าสู่มาตรฐานตามที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด ในบริบทนี้บทบาทในการบริหารจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่สำคัญได้แก่ ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา กำกับติดตามและการบริหารงบประมาณ ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและสารสนเทศมาใช้ในสถานศึกษา ส่งเสริมความเสมอภาคและโอกาสทางการศึกษา พัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษา ส่งเสริมพัฒนาหลักสูตร ประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ Meador (2017) ได้เขียนบทความเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาต้องประเมินผลงานของครูเพื่อประสิทธิภาพภายในสถานศึกษาและเพื่อประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนและส่งเสริมการประสานงานเป็นเรื่องที่มีความสำคัญเพราะก่อให้เกิดความร่วมมือกันภายในองค์กรหรือระหว่างองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ Baloyi (2016) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของผู้นำกับที่ปรึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเทศบาลอำเภอ ผลการศึกษา พบว่า การประสานงานและการมีส่วนร่วมระหว่างที่ปรึกษาและผู้นำของเทศบาลอำเภอในการบริหารและการพัฒนาเทศบาลอำเภอ ทั้งหมดนี้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะต้องแสดงพฤติกรรมในการบริหารการจัดการศึกษา เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ ให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษาของชาติตามนโยบายของท้องถิ่น เพื่อ

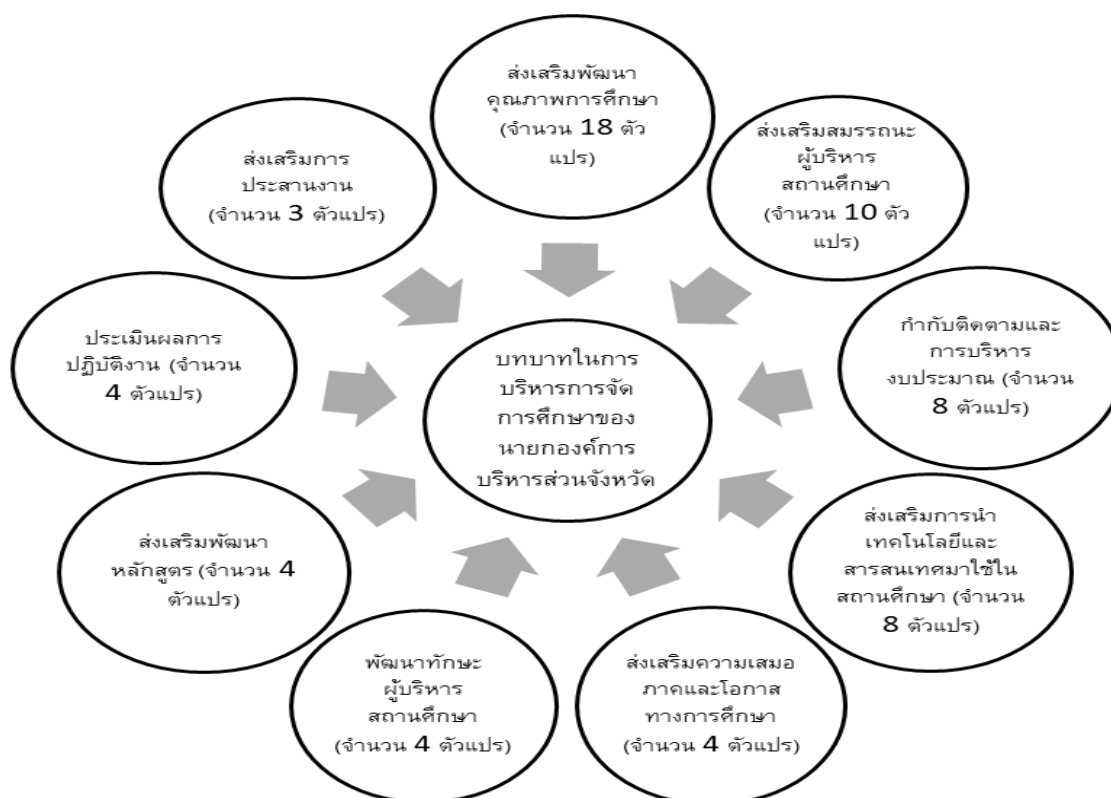
พัฒนาศานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูและนักเรียนให้เต็มตามศักยภาพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งและมีความสุขสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ Pannasil, Kenaphoom, & Kosolkittiamporn (2016) ได้ศึกษาเรื่องบทบาทของผู้บริหารท้องถิ่นในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทผู้บริหารท้องถิ่นในศตวรรษที่ 21 ควรมีลักษณะ 1) บทบาทการนำอย่างมีประสิทธิภาพ 2) บทบาทการเป็นสัญลักษณ์ของท้องถิ่น 3) บทบาทของนักบริหารมืออาชีพ 4) บทบาทเป็นแบบอย่างประชาธิปไตย 5) บทบาทในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาล 6) บทบาทอื่นตามสถานการณ์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า ผลการยืนยันองค์ประกอบบทบาทในการบริหารจัดการจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 9 องค์ประกอบ 63 ตัวแปร มีความถูกต้องเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจากการค้นพบของผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารจัดการจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทในการบริหารจัดการจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และทำการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน มีการสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัยตามกระบวนการทางการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลตามกระบวนการ หลังจากนั้นนำองค์ประกอบบทบาทในการบริหารจัดการจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คนยืนยัน โดยใช้แบบสอบถามเพื่อยืนยัน ซึ่งเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 คน ได้ตรวจสอบมีความเห็นตรงกันว่า องค์ประกอบบทบาทในการบริหารจัดการจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทั้ง 9 องค์ประกอบ มีความถูกต้องเหมาะสมเป็นไปได้อย่างเป็นประโยชน์ ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของ Wongwaipaisai (2015) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการบริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 มีจำนวน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 โรงเรียนแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 องค์ประกอบที่ 2 สมรรถนะสำหรับผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 และองค์ประกอบที่ 3 การควบคุมการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความถูกต้องเหมาะสมเป็นไปได้อย่างเป็นประโยชน์

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

งานวิจัยองค์ประกอบบทบาทในการบริหารจัดการจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ค้นพบองค์ความรู้ใหม่ พบว่า มีจำนวน 9 องค์ประกอบ 63 ตัวแปร ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษา องค์ประกอบที่ 2 ส่งเสริมสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 3 กำกับติดตามและการบริหารงบประมาณ องค์ประกอบที่ 4 ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและสารสนเทศมาใช้ในสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 5 ส่งเสริมความเสมอภาคและโอกาสทางการศึกษา องค์ประกอบที่ 6 พัฒนาทักษะผู้บริหารสถานศึกษา องค์ประกอบที่ 7 ส่งเสริมพัฒนาหลักสูตร

องค์ประกอบที่ 8 การประเมินผลการปฏิบัติงาน และองค์ประกอบที่ 9 ส่งเสริมการประสานงาน สามารถอธิบายรายละเอียดขององค์ประกอบบทบาทในการบริหารการจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 แสดงองค์ประกอบบทบาทในการบริหารการจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 และวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า องค์ประกอบบทบาทในการบริหารการจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีจำนวน 9 องค์ประกอบ 63 ตัวแปร โดยทั้ง 9 องค์ประกอบ มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานการศึกษาท้องถิ่น สามารถนำข้อค้นพบไปใช้ประโยชน์คือ 1) อบรมเชิงปฏิบัติการให้กับนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด 2) หาแนวทางพัฒนานายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารการจัดการศึกษา ให้ครบทุกองค์ประกอบ เพื่อนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะได้นำไปใช้ประโยชน์ในการบริหารงานและพัฒนาคุณภาพในการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ค้นพบ คือ องค์ประกอบบทบาทในการบริหารการจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 9 องค์ประกอบ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยควรให้ความสำคัญกับรูปแบบในการบริหารการจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ 1) อนาคตภาพการบริหารการจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด 2) สหสัมพันธ์คาร์โมนิคอลล องค์ประกอบบทบาทในการบริหารจัดการศึกษาของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

References

- Baloyi, T. B. (2016). *The role of traditional leadership in local government*[Master's Thesis, Witwatersrand University, South Africa].
- Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560 (April 6, 2017). Government Gazette. Volume 134, Chapter 40 A, p.6.
- Ketkham, W. (2012). *Human relations for new generation executives*. Odeon Store.
- Knezevich, S. J. (1984). *Administration of public education* (4th ed). Harper and Row.
- Krech, D., Crutchfield, R. S., & Ballachey, E. L. (1962). *Individual in society: A textbook of social psychology*. McGraw-Hill.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Lenart, R. (2014). The role of local authorities in the development relational capital: Rural school perspective. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*, 36(4), 881–889.
- Meador, D. (2017, March 24). *The role of the principal in schools*. Academia. https://www.academia.edu/35820393/The_Role_of_the_Principal_in_Schools_by_Derrick_Meador_Updated
- Mintzberg, H. (1983). *Structure in fives: Designing effective organizations*. Prentice Hall.
- Nakhon Nayok Provincial Administrative Organization. (2000). *The act prescribing plans and procedures for decentralization of powers to local administrative organizations B.E.1999*. Sangsawang Printing.
- Pannasil, P., Kenaphoom, S., & Kosolkittiampon, S. (2016). The role of local executive in the 21st century. *Journal of MCU Peace Studies*, 3(2), 146–161.

- Peincharoen, J. (2013). *Roles of school administrators for enhance the learning management of teachers according to the Bbasic Curriculum of Secondary School in Pathum Thani Province*[Master's Thesis, Dhurakij Pandit University].
- Royal Academy. (2013). *Thai dictionary, royal institute edition 2011*. Nanmeebooks.
- Ruensuk, M. (2011). *Participation in public education in the community of schools under the Suan Luang District Office, Bangkok*[Master's Thesis, Ramkhamhaeng University].
- Tayangkanont, W. (2016). *Educational leadership for chief executive of the provincial administrative organization in the next decade (B.E. 2556–2565)*[Doctoral Dissertation, Sakon Nakhon Rajabhat University].
- Uthumporn, N. (2020). *Report on the evaluation of educational management of the provincial administrative organization*. Phrikwarn Graphic.
- Wongwaipaisal, S. (2015). *School administration under the Bangkok Metropolitan administration in the 21st century*[Doctoral Dissertation, Silpakorn University].